

Complexul agroindustrial: repere pentru investiții și creșterea exporturilor.

Studiu realizat de către Viorel Chivriga, expert în politici economice, IDIS Viitorul

Figura 1. Exportul produselor agroalimentare, mii USD

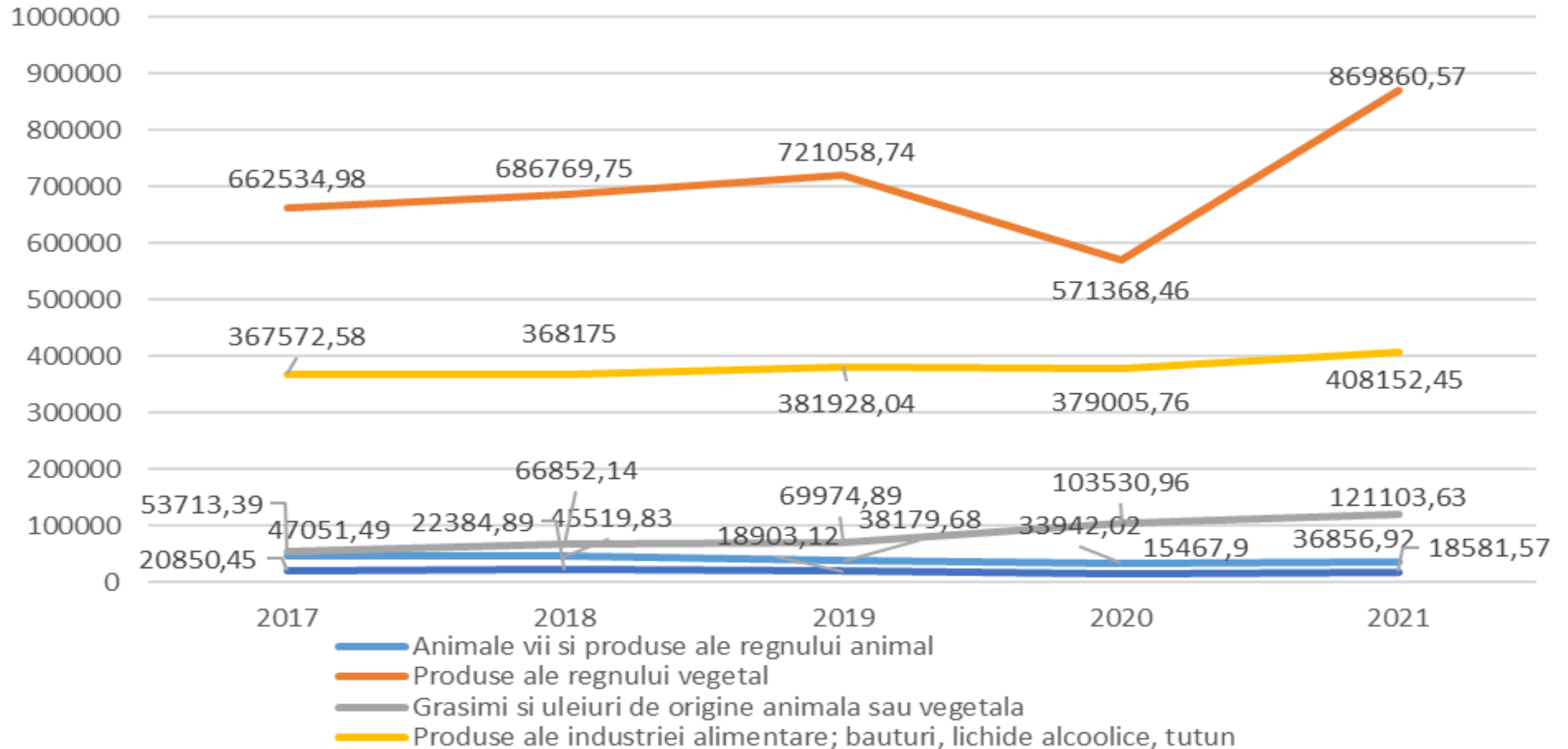

Figura 2. Importul produselor agroalimentare, mii USD

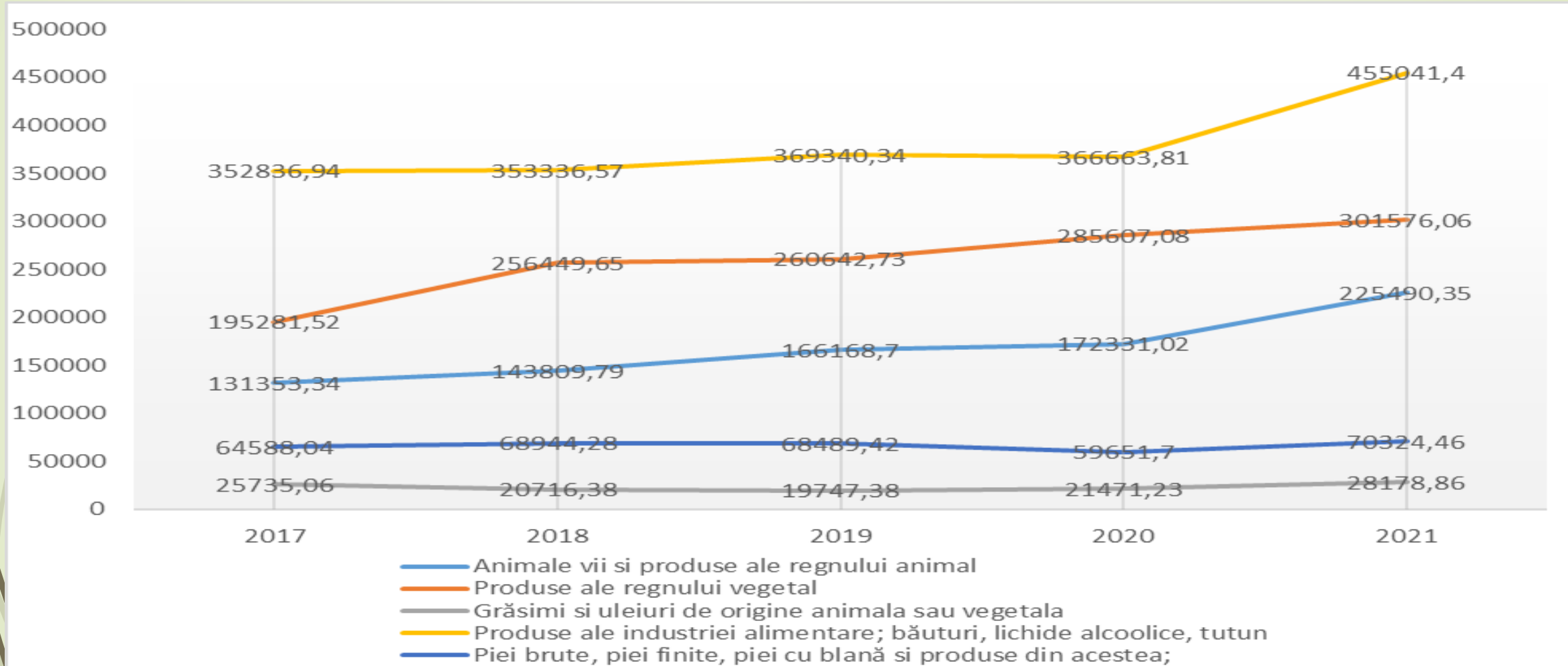

Figura 3. Exportul produselor regnului vegetal, mii USD

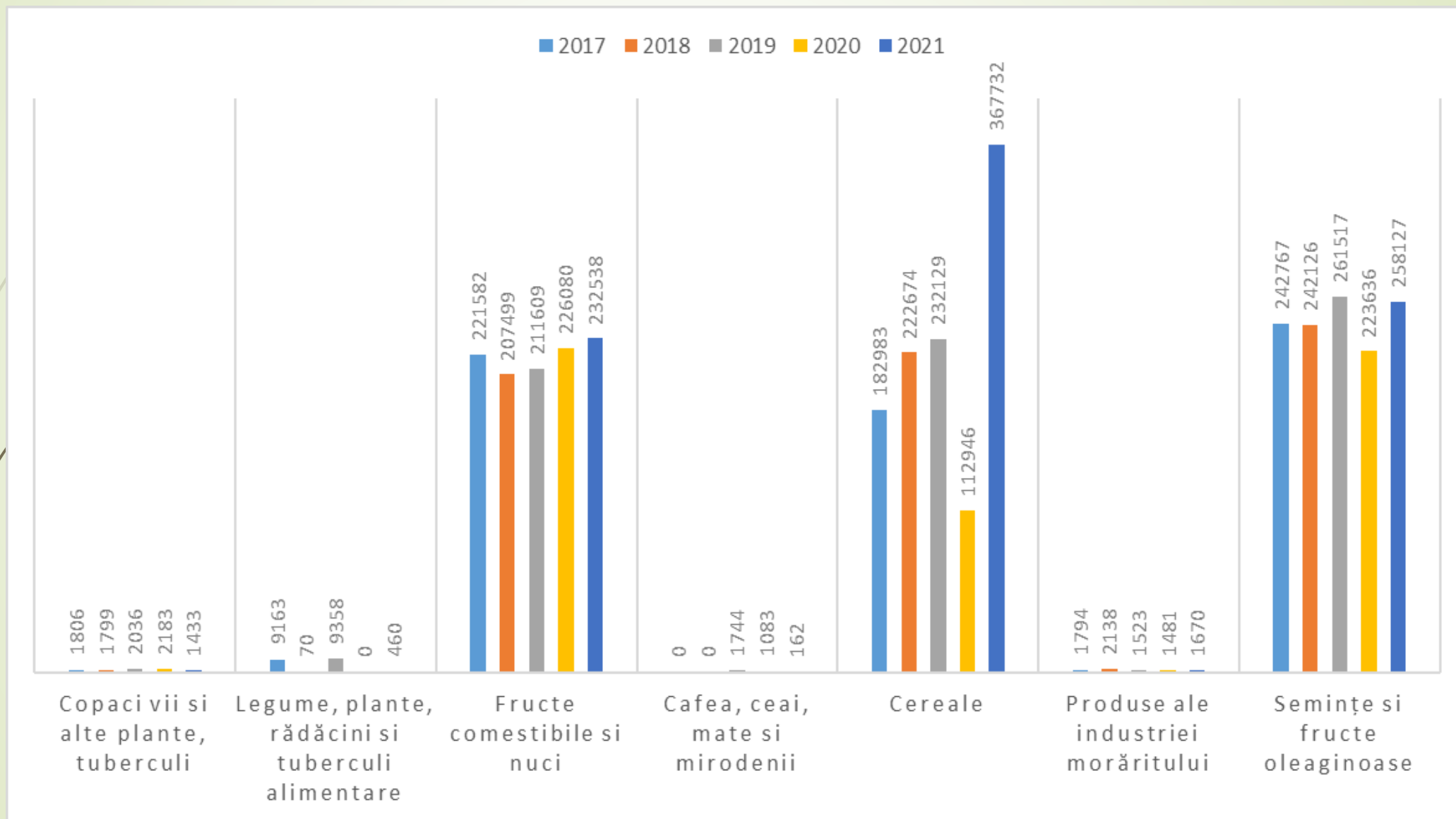

Figura 4. Importul produselor regnului vegetal, mii USD

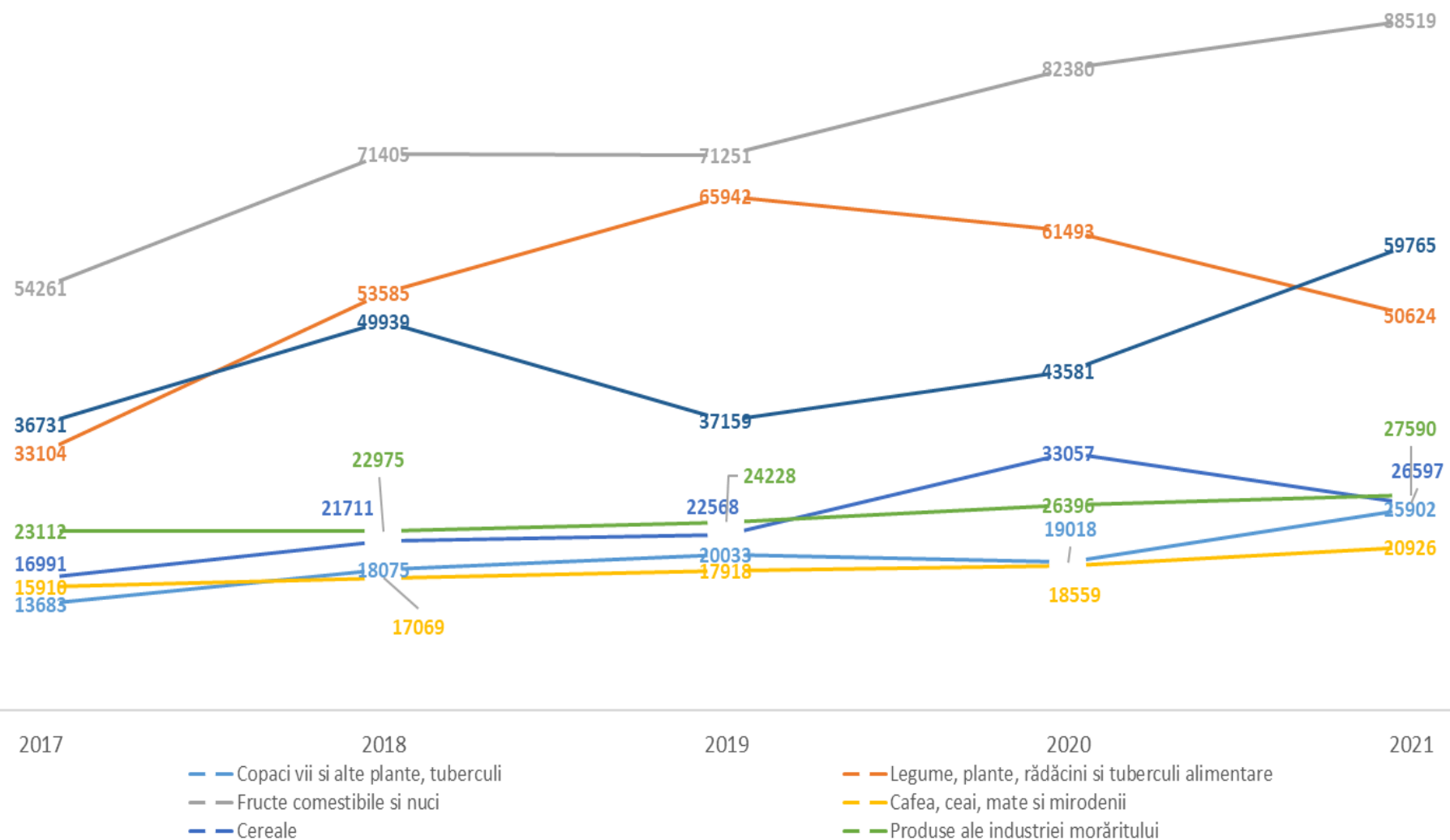

Figura 5. Exportul animalelor vii și a produselor regnului animal, mii USD

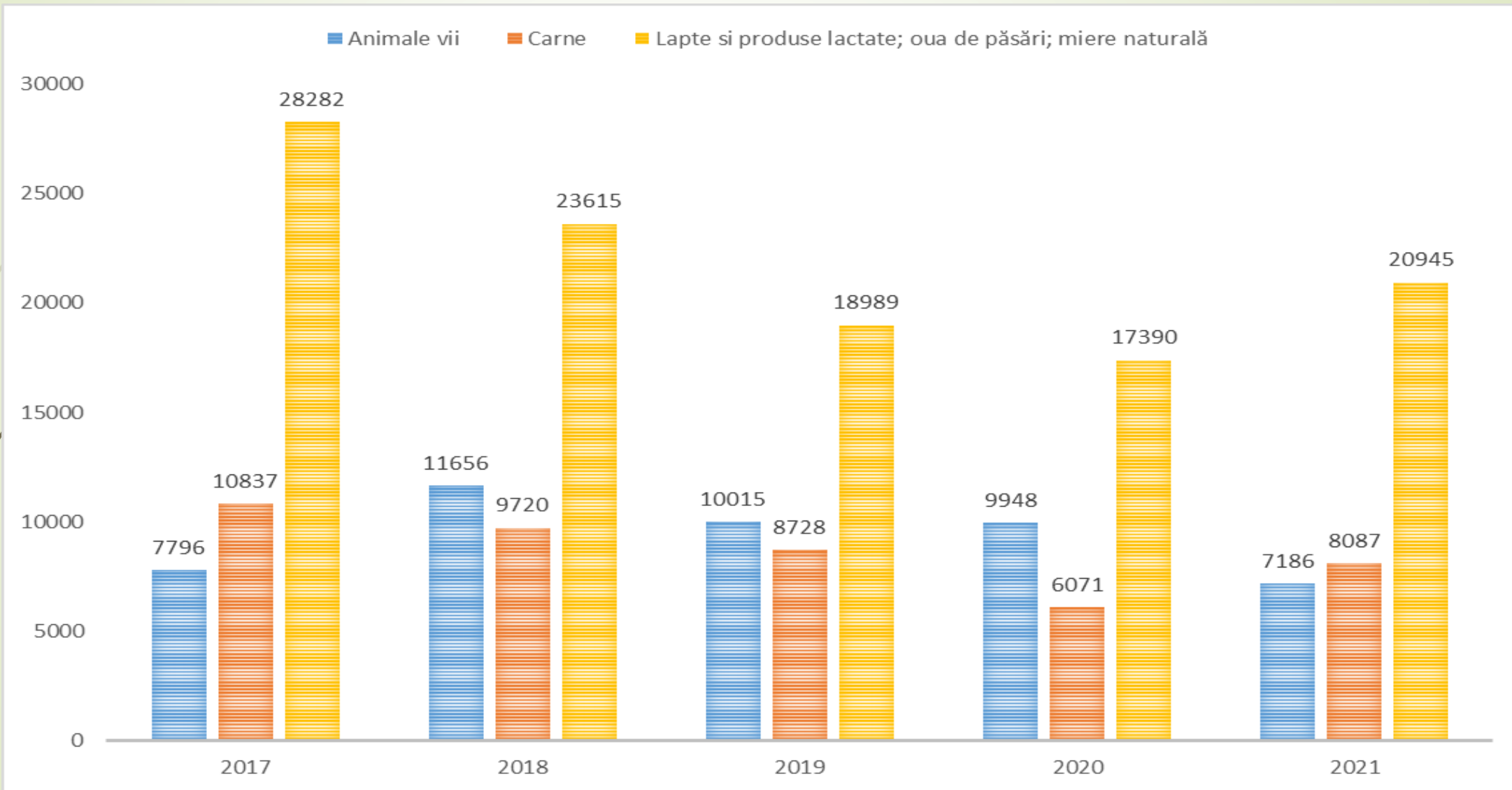
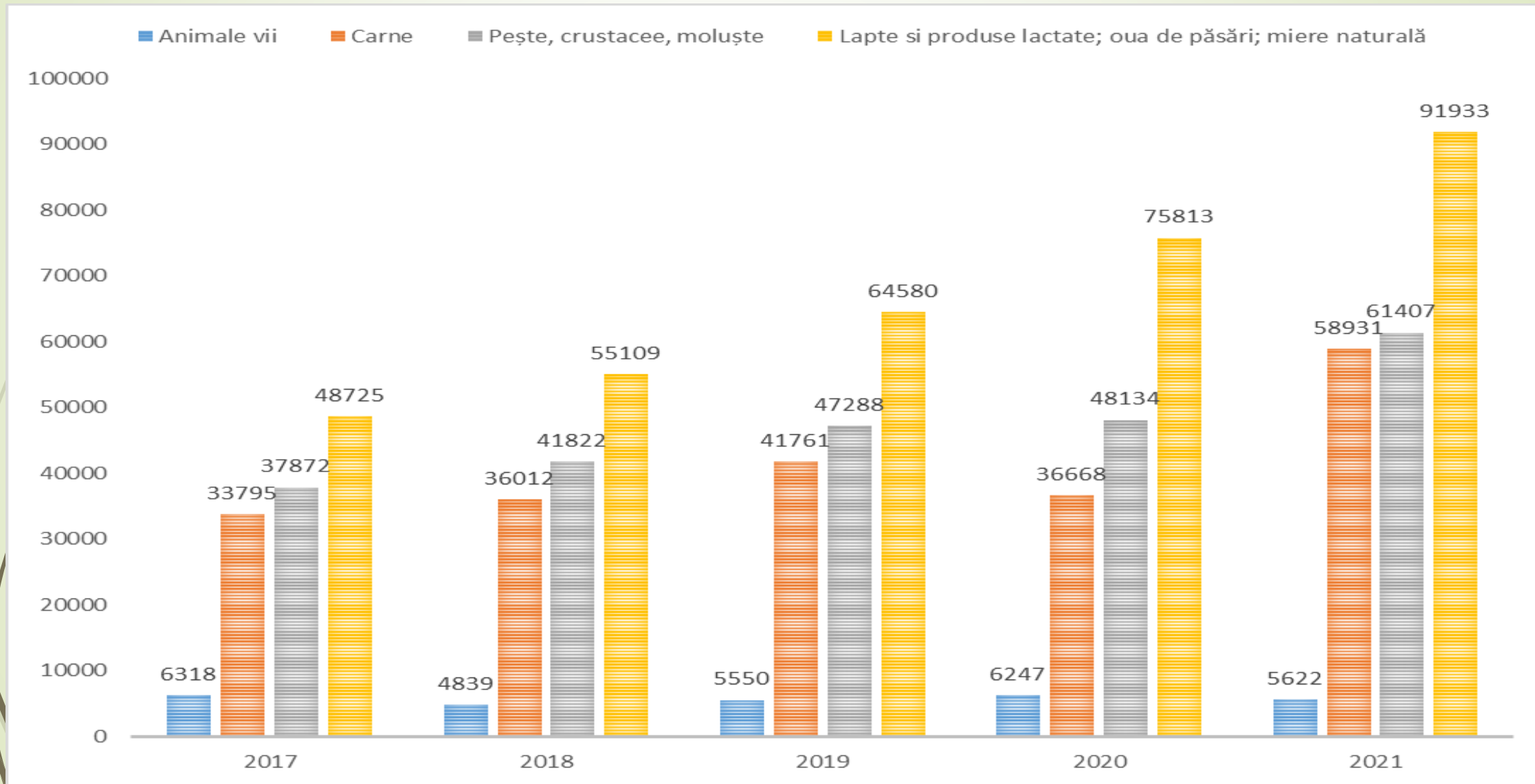

Figura 6. Importul animalelor vii și a produselor regnului animal, mii USD

Concluzii

- ▶ Exporturile de produse vegetale în pofida tuturor șocurilor interne și externe în perioada anilor 2000-2021 au crescut de 13 ori, înregistrând în anul 2021, cea mai mare valoare- 869.860,57 mii USD.
- ▶ Importurile de produse din secțiunea *animale vii si produse ale regnului animal* în perioada anilor 2000-2021, au crescut de 21 ori (de la 10.744,50 mii USD în anul 2000 la 225.490,35 mii USD în anul 2021. În anul 2021, importul produselor din această secțiune au depășit exporturile de 6 ori.
- ▶ Importurile de produse din secțiunea *produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice, tutun* sunt superioare exporturilor, trendul de creștere fiind stabil în ultimii 7 ani, de la 272.182,30 mii USD în anul 2015 la 455.041,40 mii USD în anul 2021.
- ▶ Sectorul vegetal este caracterizat prin producții mici și randamente foarte scăzute la majoritatea culturilor agricole în raport cu statele europene. De asemenea, tendințele generale a evoluției randamentelor medii și a producțiilor totale sunt influențate de utilizarea inefficientă a resurselor de producție, atât naturale, cât și umane și materiale. Totodată, sectorul vegetal este vulnerabil în fața hazardurilor naturale. De exemplu, în anii 2000, 2003, 2007, 2011, 2012, 2015, 2020, 2022 s-a simțit lipsa unui mecanism eficient de reducere a impactului riscurilor în agricultură (În anul 2021, au fost asigurate 0,75 la sută din suprafețele terenurilor cu destinație agricolă) . Alt factor destabilizator pentru sector îl constituie fragilitatea pieței rurale, aflate în stadiul inițial de formare (în Republica Moldova, suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituie 2.260.815 ha. Numărul deținătorilor funciari- 1.272.140) .

Concluzii

- Piața agricolă moldovenească este caracterizată prin nestabilitate, fluctuații puternice de prețuri, lipsă de echilibru între cererea și oferta de produse vegetale, amenințări frecvente a securității alimentare a țării.
- La exportul produselor regnului vegetal predomină cerealele. În 2016-2021, exportul acestor produse, cu excepția anului 2020 a crescut constant, de la 1.139 mii tone în anul 2016 la 1.531 mii tone în anul 2021. Valoarea exporturilor cerealelor în 2021 a constituit 367.732 mii USD, fiind net superioară celorlalte secțiuni, care revin produselor regnului vegetal.
- Exporturile produselor din secțiunea semințe și fructe oleaginoase înregistrează un trend ascendent, valorile maxime revenind anului 2021-258.127,13 mii USD. Creșterea exporturilor acestor produse datorează în mare măsură majorării exporturilor de semințe de floarea soarelui.
- Producțiile și exporturile relativ înalte de produse cerealiere și oleaginoase pe termen scurt sunt justificate prin problemele legate de cererea mare pe piața internațională, asigurarea agriculturii cu forță de muncă, mecanizarea accentuată a procesului de producere. Pe termen mediu și lung, prezintă riscuri, datorită faptului, că o mare parte din terenurile agricole nu sunt în proprietatea operatorilor economici.

Concluzii

- Cantitățile de fructe produse în 2018, 2019, 2021 sunt de peste 2 ori mai mari decât producțiile înregistrate în perioada anilor 2000-2013.
- Importurile de produse din secțiunea legume, plante, rădăcini și tuberculi alimentare au înregistrat 33.103,89-65.942,01 mii USD, fiind superioare exporturilor de circa 8-9 ori.
- Nivelul de acoperire a cererii pe piața internă cu cereale, inclusiv grâu în perioada 2012-2021 depășește 100%. Nivelul de acoperire a cererii pe piața internă cu semințe de floarea soarelui, fructe (prune-262-400,9%, nuci-235-559%, fructe uscate-1200-1700%), în perioada 2012-2021 depășește 200%.
- Nivelul de acoperire a cererii pe piața internă cu producția de cartofi, legume, carne, lapte, unt, ouă în perioada 2012-2021 este sub 100%.

Concluzii

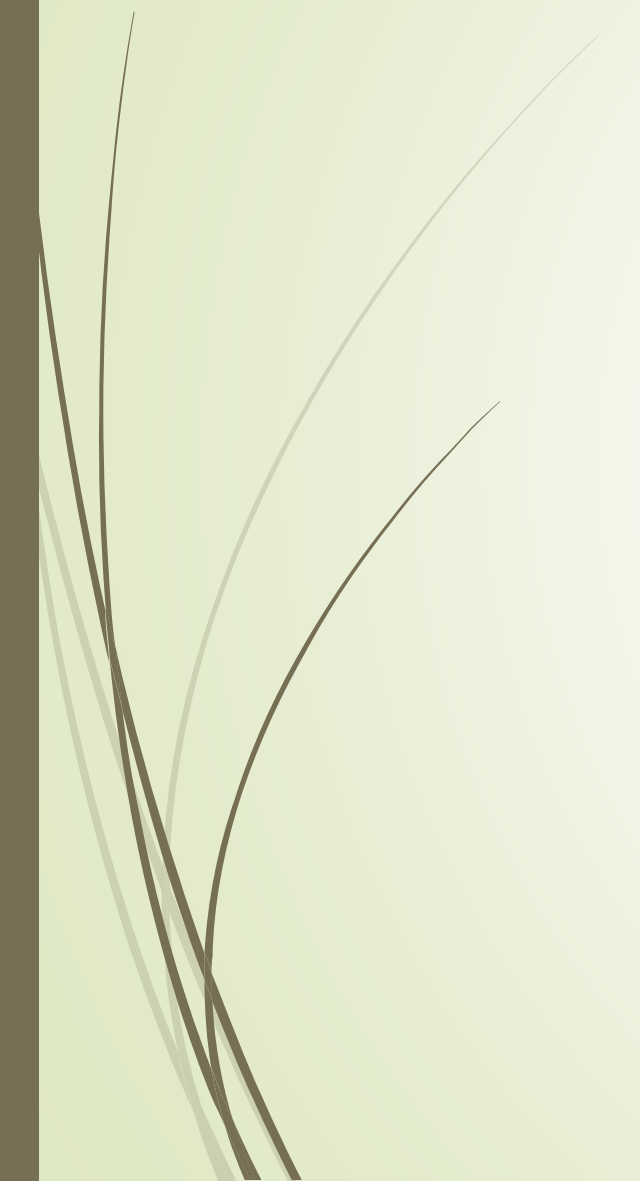
- Sectorul animalier al Republicii Moldova, în perioada tranziției spre economia de piață, a cunoscut metamorfoze colosale. În perioada anilor 1980-2022, efectivul de bovine s-a redus de la 1.150 mii capete până la 104 mii capete (în 2010-221,6 mii capete). O situație similară este indicată la efectivul de porcine: o regresivitate a numărului de animale, de la 2.079 mii de capete până la 347,9 mii (în 2010-377,1 mii capete). Numărul ovinelor în această perioadă s-a redus ceva mai lent, de la 1.207,0 mii animale la 433,8 mii (în 2010-803,7 mii capete).
- Creșteri ale efectivului sunt înregistrate la caprine, de la 19 mii capete la 140 mii capete (în 2010-111,2 mii capete), iepuri de casă, de la 365 mii capete la 385 mii capete (în 2010-274,5 mii capete) și la familiile de albine, de la 168 la 191 mii familii (în 2010-101,5 mii familii).

Recomandări

1. Pentru a diminua decalajul existent între producțiile vegetale și randamentele medii ale culturilor cerealiere, tehnice și legumicole obținute în regiune cu cele medii pe țară, dar și o creștere ulterioară a acestora până la nivelul regional, este necesar de a moderniza aceste ramuri prin înzestrarea tehnică a entităților agricole, extinderea irigației în regiune, optimizarea structurii înființărilor agricole și mărirea spectrului de culturi agricole cultivate în zonă, crearea unităților de aprovizionare cu input-uri moderne și calitative pentru agricultură și celor de colectare a produselor agricole, dezvoltarea industriei rurale la scară mică.
2. Un sector relevant pentru investiții și investitori îl constituie industria primară la scară mică pentru procesarea materiei prime de origine vegetală și animală. În primul caz, este vizibilă tendința de reorientare a exportatorilor spre alte piețe, care durează, și care pune în pericol excedentele de produse, în deosebi, perisabile de pe piața internă.
3. Dezvoltarea serviciilor de colectare și transport a produselor agricole prin intermediul FoodHooB-urilor regionale, pentru comercializare pe piața internă și externă va favoriza eliminarea unui număr mare de intermediari și o diminuare a prețurilor la produsele agricole comercializate.

Recomandări

- Un alt sector, care prezintă interes pentru investiții este sectorul animalier, producția căruia nu acoperă nici pe departe cererea internă.
- Domenii plauzibile pentru interesul investitorilor sunt crearea sistemelor de irigare, asigurarea cu energie regenerabilă, serviciile acordate agricultorilor pentru monitorizarea exploatațiilor agricole și de intervenție în caz de necesitate.
- Un domeniu foarte promițător este agricultura ecologică. Dar, în cazul dat este necesară intervenția factorilor de decizie pentru a elimina barierele, utilizate neformal de instituțiile de stat.

Vă mulțumesc!